

Z a s e ž e n o .

Z a s e ž e n o .

Naši dopisi.

Iz Rusije 19. junija. η. — Nova velika zmaga! Ne krvava na polju bitve nad Turki, ampak diplomatska nad Anglijo, kar je veliko bolj važno. Pa kakor krvave zmage nad Turki, tako tudi diplomatske zmage nad Anglijo časnikarski politikoni sučejo po svoje. Naša vlada jim privoščuje to radost, ki traja tako samo nekaj dni, k večemu par tednov. Ko so naši vzeli Ardagan,*) Evropejski turkofili so zatrobili, da Ardagan, je trdnjavica, ki ni imela nikakoršne važnosti. Turški softe v Carigradu so drugače sodili ob Ardaganu in Ruski zmagi, oni so vedeli, da Ardagan v Turških rokah je bil ključ, ki je Rusom zapisal pot v Kars in Batum, tedaj tudi v Erzerum in vso Armenijo. Zavoljo tega so oni začeli punt v Carigradu. Uspokojiti jih je bilo treba, kakor si bodi, ker družega sredstva ni bilo, tedaj z lažjo: Turška vlada je telegrame, razposlala da Ardagan so Turki nazaj vzeli! Ta nesramna laž je v Rusiji zbudila smeh, v Carigradu je uspokojila softe, v Evropi pa je silno obradovala časnikarske in druge bašibozuke, kateri so potem tudi našli, da Ardagan je jako važna trdnjava. Boljše ni mogla Turčija postreči resnici, kakor z lažjo. — Podobno krvavi Ardaganski bitvi osodo ima poslednja diplomatska bitva z Anglijo za Sueški kanal, Dardanele in Carigrad. V tej bitvi je tudi polna zmaga na naši strani, pa časnikarski bašibozuki tega ne dopuščajo. Ruska vlada tudi tukaj molči, ker se jej tudi tukaj ne zdi vredno pričkati se stacimi zmagonosci. Izložil Vam bom na kratko tek tega diplomatskega dela. Rusiji je bilo namreč veliko na tem ležeče, zvedeti, kaj misli Anglija: vojevati se za Turčijo ali samo za kratek čas pisati proteste. Dovoljno znano je, da Anglija je iz začetka tirjala ce-

*) Pokazalo se je. da Ardagan je bil veliko bolj močna trdnjava, kakor smo iz začetka mislili, na njenih stenah je bilo ne 73, ampak 93 topov razploženih tako, na primer Srbi proti Turku v taki trdnjavi bi se držali de le dva dni, ampak dve leti.

loto Pariškega traktata, tedaj da v notranja dela Turčije se nikdo ne sme mešati; potem jej je bilo zadosti vnanje celosti Turčije; nazadnje je zadovoljna, da se nikdo ne pritakne Angleških „interesov“ v Turčiji. Ali kako daleč sezajo ti „interesi“, tega nikdo ni vedel. Zato je Rusija tirjala od Anglije, da naj na drobno razloži svoje „interese“ o Turčiji, in prejela je odgovor, da Sueški kanal, Dardanele in Carigrad so „Angleški interesi“, katerih se nikdo ne sme dotakniti. Na to je Rusija ravno tako kategorično odgovorila, da v Sueškem kanalu ona nikdar ni videla Turških, pa tudi nikdar ne edino Angleških interesov, ampak interes vseh Evropejskih držav, katere imajo morsko trgovino, zato pa je tudi ona, ker vojuje s Turčijo, a ne z Evropo, tako malo kedaj mislila nadlegovati Sueški kanal, kakor Gibraltar. Na Dardanele in Carigrad pa Rusija gleda tako, kakor bi gledala nanje vsaka druga država v vojski s Turčijo. Predmet vojske niso Dardanele in Carigrad, ampak Slovansko — kristjanske provincije Turčije. Če bo mogoče, Rusija se bo ognila Carigrada in Dardanel, če ne, pa jih bo zajela in držala zajete, dokler ne bo vspeh vojske gotov. — Tak je bil. Ruske vlade odgovor, in Šuvalov je sporočil, da Anglija je ž njim zadovoljna — mi tudi za zdaj. Po končani vojski bodo Dardanelske trdnjave podrli, prolive pa in Črno morje priznali za odperte in Anglija bo tudi s tem zadovoljna, kakor tudi Magjarji s tem, da se dá južnim Slavjanom človeška pravica in državljanska svoboda.

Od Kolpe 23. junija. — Dobili smo v roko pismo nemčurskega „Central-Wahlcomite-a“ s podpisom dr. Schreyevim, v katerem ta stranka volilcem priporoča „den wackeren k. k. Bezirkshauptmann Mahkot.“ Še bolj kakor nas, je gotovo od nekdanj za narod vnetega gosp. Mahkota samega osupnilo to, da ga protinarodna stranka priporočati se drzne! Ker si po tem priporočilu že davno sme gotovo biti, da propade, bil bi tak propad za nj dvakrat sramoten. Kdo pač je z večo narodno navdušenostjo nam večkrat deklamoval Koseskega „Kdo je mar?“ kakor g. Mahkot, in kako da bi zdaj zatajil — „slovenskega oratarja“!

Iz Mozirja na Štajarskem. — Čitalno naše društvo napravi v nedeljo 1. julija pri g. Pfeiferju slovesno otvorenje čitalnice s petjem, godbo in plesom. — Začetek ob 6. uri zvečer. — Vsi udje in prijatelji čitalnice se k obilni udeležitvi uljudno vabijo. Odbor.

Iz Krškega okraja 25. jun. — V tukajšnjem okraju so večidel narodnjaki izvoljeni za volilne možé. Gospod Schönwetter je menda pozabil §. 39. deželne volilne postave, ki pravi, da volilci morajo po svojem lastnem prepričanju voliti; župani pa so se bolj po postavi, kakor po volji Schönwetterjevi držali in zato so skoraj po vseh srenjah propali so njegovi kandidatje. Diktiralo se nam je tudi, kje naj bi prenočili, se ve da na Mirni, kjer veliki nemškutarski zvon poje, ki mu je ime Dolar, ki se za poslanca ponuja, kakor Čič ponuja jesih. Naj se nam prilizuje ali žuga, mi ostanemo stanovitni v domači hiši. Kakor je Koseski vrlo lepo popisal udanost Slovence do sesarja z besedami: „hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovence ne gane“, tako je tudi o narodnih zadevah naše gëlo: „ne udajmo se!“

Iz Vipavske doline 23. junija. — „Novice“ so nam po naročilu sl. ministerstva kmetijstva unidan priporočale bekorejo. To je nam jako koristno priporočilo, kajti beka stane malo stroškov in bi se po njej pri nas lahko precej dohodka vjelo, vzlasti tam, kjer je voda senožeti poškovala tako, da prav nič ne izraste. Kraševci jih hodijo spomladi kupovat, da trte privezujejo, pa še tudi drugih kupcev bo došlo za pletenje jerbasov in več družega. Tudi so pri nas taki travniki, ki tako

slabo seno zraste, da ni vredno po 20 krajc. cent. Tak svet bi se veliko bolje z bekovjem obsadil. Zato bi tudi dobro bilo, da bi kdo na ponudbo sl. ministerstva potoval, in v pletenji se izučil, ter potem doma učil pletenje in nasajanje. Jaz sem že na to davno mislil in sem tudi enkrat nalašč zato potoval doli v Fojan (Furlanijo), kjer je fabrika za taka dela, al Lah je nevošljivec. Ko sem jih pri delu opazoval, so me pisano gledali, da sem moral kopita pobrati in iti. — Vodstvo Slapenske vinorejske šole je za privezanje trt po novem načinu na drat naročilo dratú iz Nemškega. Kako, ali nimajo naše gorenske fužine železa? Ali za kluke, po katerih se nateza drat, ni nobenega kovača ne na Slapu, ne v Vipavi, da jih je dalo delati na Štjaku na Primorskem? Zakaj ne bi denar doma ostal, namesti da gre iz dežele.

Iz Idrije 26. junija. — Uni teden je lazil več časa okoli nas nekdanji poslanec vitez Gariboldi. Zakaj je prišel, smo koj uganili. Opravil menda „ljubeznjivi“ gospod ni dosti. Bil je naš poslanec že v dveh podobah: enkrat naroden, enkrat liberalec, pa nikoli ga nismo slišali, da bi se bil oglasil v deželnem zboru za naše težave, ki jih imamo na kupe že več let. Da bi se bil s tem zaupanje pridobil, si menda sam ne bode domišljeval. Mi si bomo zato premenili našega poslanca, do katerega imamo popolno zaupanje, in če tudi volitev ne bode brez težave, nadjamo se, da bodo naše volilci, oprti na § 39. deželne volilne postave, volili brez strahu po svojem prepričanju, in ako Bog dá, in sv. Ahacij bode zmaga naša.

Iz Postojne 25. junija. — Gibanje za volitve je tudi pri nas živahno, in dr. Deu, eden izmed prvakov nemčurskih, vse strune napenja, da bi prodrí. Nasprotniki naši, kedar gre za volitev poslancev, zmirom kak nov lim iznajdejo, da bi volilce vjeli na svojo mrežo. Ko je šlo za volitve v državni zbor, obetali so nam meščansko šolo, al — obét bil je le veša. Zdaj nam obetajo jamo (groto) in se sklicujejo na neko vprašanje ministra: po katerih pogojih bi občina hotela jamo prevzeti v svojo last? Ali tudi iz te moke ne bode kruha, kajti mi poznamo dopis c. k. finančnega ministerstva od 31. maja 1848 števil. 16194/901, v katerem se naznanja sklep presvitlega cesarja od 27. aprila 1848, po katerem je Postojnska jama izrečena za lastnino cesarske grajščine Postojnske in so dohodki njeni odločeni za ohranitev in olepšanje jame. In tako bode ostalo, če tudi kandidat dr. Deu zdaj zlate gore obeta volilcem z jamo, za katero se bode po volitvah tako malo brigal kakor za lanski sneg.

Iz Dile na Notranjskem 25. junija. — Kako da so Notranjci zares politično izobraženi, spričuje zopotev volilnih mož na Dilcah, kjer se je sešlo ogromno število volilcev, čeravno je bila volitev že ob 7. uri zjutraj in so nekateri le sem imeli dve uri hodá v deževnem vremenu. Izvoljeni so sami zmerljivi narodni možje, po večini narodni županje. Živili volilci, slava izvoljenim! Žalibog, da med méd moram pridati nekoliko pelina, namreč to, da za gosp. Leopolda Deklevo agituje zagrizeni naš nasprotnik Postojnski advokat dr. Deu. Jaz nikakor ne morem verjeti, da se bode gosp. Dekleva vsedel na nemčurske limanice*)

*) Ravno o sprejemu tega dopisa je bil gosp. L. Dekleva pri nas. Pokazali smo mu pisemce. V zavesti neomaževevanega svojega rodoljubja nas je prosil, naj v njegovem imenu očitno dr. Deu-a, ako je resto storil, pozivljamo, da pové, kedaj ustmeno ali pismeno mu je on naročil, ga pod nemčursko krilo vzeti in za-nj agitovati? — Prosil je pa gosp. L. Dekleva, naj bi hotela tudi „Slov.“ in „Nar.“ to njegovo izjavo v svoja lista vzeti.

Iz Kresnic 26. junija. — Pri nas so se volitve volilnih mož čudno vršile. Župan, železniški tesar, ki ne zna ne brati ne pisati, je dal volitev oklicati v nedeljo popoldne, kar nikoli ni pri nas navada; tudi so bili ljudje večidel pri shodu v Štangi. Okrajni glavar Vestenek je prišel v nedeljo 19. dne t. m. dopoldne le-sem in ž njim inženir Vikel, trd nemec, in kapitan agitatorjev dr. Eržen. Pri volitvi bilo je po takem pričujočih 6 oseb, med njimi tudi učitelj. In — propadli smo: inženir in župan sta bila mahoma izvoljena.

Iz Kamnika 25. junija. — Dobili smo te dni 132. list „Agrar Presse“, ki dopisuje životopis našega župana g. Kecelja — kakor pravijo kandidata za mesto naše, Radoljico in Tržič — tako obširno, da ne manjka menda ne ene čertice iz življenja njegovega in da vkljub nekterim tiskovnim pogreškom ga zdaj še le poznamo popolnem. Ker je „Agr. Presse“ zelo razširjena, čitali ste gotovo tudi v Ljubljani, Radoljici in Tržicu zato nam ni treba, kaj več o njem pisati. Nam je zadosti, pa gotovo tudi Radoljčanom in Tržičanom.

Iz Bizavika. (Narodna čitalnica naša) napravi Ljubljanskemu telovadnemu društvu „Sokolu“ na čast v nedeljo 1. julija t. l. ob pol 3. uri popoldne „besedo“ z jako zanimivim programom. Na to veselico, katere se bode tudi „Sokol“ vdeležil v društveni obleki, opozorujemo vse Ljubljanske domoljube in želimo, da bi se jih mnogo vdeležilo.

Iz Ljubljane. — O volitvah volilnih mož po kmetih, ki bodo kmalu dokončane, dohajajo nam večidel tako vesela poročila iz dežele, da se o volitvi poslancev zopet moremo nadejati zmage. Nepokvarjeni narod naš vidi, kdo je njegov prijatelj: ali tisti, ki mu le zdaj o sili domačo besedo privoši, ali pa možje, ki zmirom in povsod stojé v vrsti naroda našega.

Narodni gospodje volilci Ljubljanski

se vljudno vabijo na razgovor zaradi volitve deželnih poslancev v stekleni salon tukajšnje čitalnice
v nedeljo dopoldne ob 11. uri.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni poslanci se tako zgubljajo iz zboru, da bode zbornica kmalu prazna.

— Kakor s kropom polila je tukajšnje in magjarske turčine novica, da sta generala Rodič in Molli nary izbrana za poveljnike Avstrijske armade za primerljaj mobilizacije. Isto tako jih je osupnilo imenovanje generala Jovanoviča, svaka Rodičevega, za komandanta 18. oddelka c. k. vojnega peštva, ki po takem prevzame poveljstvo armade na Bosno-hercegovinski meji. Po vsem tem ni dvombe več, da Avstrija stopi na delo, al kako, to je še danes megleno.

— V državnem zboru so slovenski poslanci interpelirali vlado zaradi presilnega iztirjevanja davkov po Dolenskem. Poslanec Pfeifer je rekel, da je bilo l. 1876. v 5 sodnijskih okrajih prodanih 59. kmetij skoro prav za nič. Črnomeljska davkarija je prodala 3 kmetije po 5 goldinarjev! Finančni minister Depretis se je sicer podvizal, odgovarjati na to s tem, da se na Kranjskem pri iztirjevanji zastalega davka ravna z največo milostjo; al če že vkljub vsi milosti mora iti posestvo za posestvom na kant, kam smo prišli! Ali ne bo konec tega splošno siromaštvo?

Druga zadeva je bila interpelacija naših poslancev o razpuščenju deželnega zbora Kranjskega. Ministerski predsednik je odgovoril na to, da se je deželnemu predsedniku Kranjskemu ravno ta čas za nove volitve najbolj ugoden zdel. Zakaj? Morebiti zato, ker je par Kočevarjev, ki sicer po svetu potujejo, zdaj domá?

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Ruska armada je 21. dne t. m. prestopila Donavo med Brajlo in Galcem in pa v okolici Hirsova, in s tem so Rusi mahoma postali gospodarji Dobrudče, kjer že zdaj stoji okoli 70.000 njih vojakov, pa jih pričakujejo še 30.000. — Med Seidekanom in Delibabom je 16. dne t. m. Ruski general Tergukasov popolnem potolkel Turke. — Po poročilih s Črnogore je bil 23. dne t. m. že 7. dan strašnega boja na levem bregu Zete in Drima. Turkov je padlo nad 3000, pa tudi Črnogorcev je veliko mrtvih in ranjenih.

Rojaki!

Po preteku 6letne dôbe je po ustavi za vojvodino Kranjsko deželni zbor razpuščen in nove volitve poslancev imajo biti 7. in 10. dne meseca malega srpana (julija) tako, da kmečke občine vseh okrajev Kranjskih volijo svojih 16 poslancev 7. dne, mesta in trgi pa svojih 8 poslancev 10. dne malega srpana. — „Veliki posestniki“ imajo volitev svojih 10 poslancev 14. dne omenjenega meseca.

Kako nadležne so posebno kmetiškimi gospodarjem volitve o tem času, to čutimo vsi; na to so opomnili tudi naši državni poslanci ministra, in to kaže že samo ime srpan, ki ga ima v našem jeziku mesec julij. Po takem bo tedaj kmetiškimi našim gospodarjem treba o neugodnem času hiteti na volišče.

Al časniki naši so Vam, kakor pri vseh poprejšnjih volitvah, tudi zdaj jasno dokazali neizmerno imenitnost teh volitev, od katerih so odvisne najvažnejše, najsvetejše stvari, ker pri njih gré za srečo, blagostanje in čast ne samo enega ali drugega človeka, temuč celih občin in vse dežele. Zato pravega domoljuba ne sme ovirati noben letni čas, nobeno drugo opravilo, da zadostuje svoji državljanski dolžnosti, kedar mu doide klic k volitvi.

Še prav posebno važnost sedanjih volitev pa dokazuje nenavadno silovito delovanje nasprotne nam stranke, znane pod imenom „nemških liberalcev“, da bi ljudi svojega mišljenja vrinila v zbor in uničila dose danjo narodno večino. V ta cilj in konec — kakor spričujejo pisarije v njihovih nemških časnikih in v posebnih listkih, katere v slovenskem jeziku pod naslovom „Kmetje“ in „Razgovor župana Boštjana in župana Mihata o desetletnem ravnanji narodne večine“ po deželi trosijo, po svojih pomagačih pa še z besedo podpirati dajejo — ni jim nobeno sredstvo pregrdo, nobena nakana ne preumazana, da ne bi natolcevali in obrekovali narodnih rodoljubov ter z lažmi in zvijačami zaupanja ljudstva do mož narodne večine ne podkopavali.

Mislé, da priprostega človeka, ki nič ne bere in zato nič pravega ne vé, za najbolj občutljivo žilico zgrabijo in najgotovejše na svojo stran dobijo, ako mu kažejo, kako zapravljajo narodni poslanci deželno premoženje s tem, pa davkova bremena ljudstvu množijo, zato večidel vse pšice nasprotnega nam tabora leté na to, da narodno večino bivšega zbora obrekujejo zaradi slabega gospodarstva.

Slovenski naši časniki so po številkah do pičice iz zborovih pred svetom ležečih obravnav že dokazali, da vse to je laž, in da, če so se deželni stroški semtertje v preteklih letih res pomnožili, so narodni poslanci tega